

I. Wykazy i rejestry biegłych

W Rumunii wykazy biegłych sporządza się w podziale na specjalizacje. Rejestry biegłych, udostępniane sądom przez Ministerstwo Sprawiedliwości, prowadzą sądy cywilne lub sądy karne. Wykazy te można znaleźć [tutaj](#).

Biegli uzyskują kwalifikacje i są wpisywani do rejestru po złożeniu egzaminu, który organizuje Ministerstwo Sprawiedliwości.

Aby uzyskać status biegłego sądowego, kandydat musi spełniać następujące warunki:

być obywatelem Rumunii, jednego z państw członkowskich Unii Europejskich, państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej;

znać język rumuński;

mieć pełną zdolność do czynności prawnych;

mieć potwierdzone dyplomem wyższe wykształcenie w dziedzinie, w której przystępuje do egzaminu biegłego;

mieć co najmniej trzy lata doświadczenia w tej dziedzinie;

jego stan zdrowia musi pozwalać na pełnienie funkcji biegłego;

nie być karany i cieszyć się nieposzlakowaną opinią zawodową i społeczną;

pomyślnie złożyć egzamin zorganizowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Obywatele innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego i obywatele Rumunii, którzy uzyskali niezbędne kwalifikacje zawodowe w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, mogą uzyskać status biegłego w Rumunii na tych samych warunkach co obywatele Rumunii.

Biegły może zostać wykreślony z rejestru na własny wniosek, jeżeli nie spełnia już powyższych wymogów lub jeżeli właściwy organ podejmie taką decyzję.

II. Kwalifikacje biegłego

Aby móc posługiwać się tytułem biegłego, trzeba być członkiem samorządu zawodowego.

III. Wynagrodzenie biegłego

1. Postępowanie cywilne

W postanowieniu o wyznaczeniu biegłego sąd określa wynagrodzenie biegłego i – w stosownych przypadkach – wysokość zaliczki na poczet kosztów podróży. Sąd może poprosić biegłego o przedstawienie na piśmie szacunkowych kosztów sporządzenia opinii we wskazanym terminie.

Strona, której sąd nakazał pokrycie wynagrodzenia biegłego, przedkłada w sekretariacie sądu dowód wpłaty w ciągu pięciu dni od dnia wyznaczenia biegłego lub w terminie wskazanym przez sąd. Sąd może podnieść wysokość wynagrodzenia, zanim biegły przedłoży opinię.

2. Postępowanie karne

Biegły ma prawo do wynagrodzenia za sporządzenie opinii. Wysokość wynagrodzenia określa prokurator lub sąd, uwzględniając charakter i złożoność sprawy oraz wydatki poniesione przez biegłego.

IV. Odpowiedzialność biegłego

Biegłego pociąga się do odpowiedzialności w trybie przewidzianym w przepisach ogólnych dotyczących zobowiązań umownych i czynów niedozwolonych. Biegły ma obowiązek wykupienia polisy ubezpieczeniowej od ewentualnej odpowiedzialności zawodowej.

Biegły sądowy, który dopuścił się zaniedbań, sprawując swoją funkcję, podlega – w zależności od powagi wykroczenia – następującym karom dyscyplinarnym, które nakłada główny biegły sądowy:

nagana na piśmie;

zawieszenie prawa do pełnienia funkcji biegłego sądowego na okres od 3 miesięcy do jednego roku;

pozbawienie statusu biegłego sądowego.

V. Dodatkowe informacje na temat postępowania z udziałem biegłego

Najważniejszymi przepisami mającymi zastosowanie w kwestiach związanych z biegłymi sądowymi w Rumunii są art. 330–331 rumuńskiego kodeksu postępowania cywilnego. Zastosowanie mają również art. 172–191 rumuńskiego kodeksu postępowania karnego.

Wykazy biegłych sporządza się stosownie do ich specjalizacji. Rejestry biegłych są dostępne publicznie i publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Aby zostać wpisanym do rejestru, biegły musi złożyć stosowny wniosek.

1. Wyznaczenie biegłego

W rumuńskim **prawie cywilnym** przewidziano możliwość wyznaczenia jednego biegłego lub trzech biegłych. Biegły może zostać wyznaczony przez sąd oraz przez strony postępowania. Strony mogą uzgodnić wyznaczenie konkretnego biegłego. Jeżeli nie osiągną porozumienia, biegłego wyznacza losowo sąd na rozprawie na podstawie wykazu sporządzonego i przekazanego przez Biuro Biegłych Sądowych.

W rumuńskim **prawie karnym** przewidziano możliwość wyznaczenia wyłącznie jednego biegłego. Biegłego może wyznaczyć sąd w toku postępowania sądowego lub prokurator w toku postępowania przygotowawczego. Zasadniczo prokurator lub sąd wyznacza jednego biegłego. Większą liczbę biegłych można wyznaczyć wyłącznie wtedy, gdy wymagana jest wiedza interdyscyplinarna.

W tym celu korzysta się z tego samego rejestru co w postępowaniu cywilnym. Zarówno w postępowaniu karnym, jak i w postępowaniu cywilnym biegłych obowiązują takie same wymogi.

a) Wyznaczenie przez sąd

Sąd cywilny lub karne ma prawo wyznaczyć biegłego z urzędu albo na wyraźny wniosek strony postępowania, jeżeli istotne okoliczności faktyczne można ustalić wyłącznie z pomocą specjalisty. Wówczas biegły odpowiada w określonym terminie na pytania zadane przez sąd lub prokuratora. Biegły jest zobowiązany poinformować sąd o wszelkich przypadkach konfliktu interesów; ponadto biegli wyznaczeni przez sąd mają dostęp do akt sprawy.

b) Wyznaczenie przez strony

W Rumunii wyróżnia się wiele rodzajów biegłych wyznaczanych przez strony:

upoważnieni niezależni biegli wyznaczeni na wniosek stron lub na wniosek oskarżonego (art. 172 ust. 8 kodeksu postępowania karnego);

biegłi państwowi pracujący w laboratoriach lub specjalistycznych instytucjach;

upoważnieni niezależni biegli krajowi;

biegłi z zagranicy (art. 172 ust. 8 kodeksu postępowania karnego).

Jeżeli żaden upoważniony biegły nie jest dostępny, sąd może zwrócić się wydanie opinii do osób lub specjalistów w określonej dziedzinie (art. 330 ust. 3 kodeksu postępowania cywilnego), którzy stają się tym samym biegłymi pozasądowymi i biegłymi występującymi w charakterze świadków. Biegli wyznaczeni przez strony kontrolują działania podejmowane przez biegłego wyznaczonego przez sąd. Strony nie mogą wyznaczyć biegłego, jeżeli sąd sam nie wyznaczył biegłego (art. 173 ust. 4 kodeksu postępowania karnego). Biegli występujący w charakterze świadków to przesłuchiwani przez sąd świadkowie dysponujący szczególną wiedzą naukową lub techniczną.

Biegli mają prawo odmówić wydania opinii z tych samych przyczyn, dla których świadkowie mogą odmówić składania zeznań.

2. Postępowania

a) Postępowanie cywilne

Sąd nie jest związany opinią biegłego. Jedynym obowiązkiem biegłego jest wydanie opinii. Zasadniczo biegli mogą kontaktować się ze stronami w toku postępowania, ale biegli wyznaczeni przez sąd muszą uzyskać w tym celu zgodę sądu.

(i) Opinia biegłego

W toku prowadzonego w Rumunii postępowania, w którym korzysta się z usług biegłego, wydanie wstępnej opinii biegłego nie jest wymagane. Zasadniczo opinia biegłego może zostać wydana wyłącznie w formie pisemnej. Biegły musi sporządzić swoją opinię w ściśle określony sposób.

Jeżeli konieczne jest wyjaśnienie opinii biegłego lub jej uzupełnienie lub jeżeli opinie różnych biegłych są sprzeczne, sąd może z urzędu lub na wniosek stron zwrócić się do biegłych o wyjaśnienie lub uzupełnienie ich opinii.

Z uzasadnionych przyczyn sąd może nakazać sporządzenie dodatkowej opinii biegłego na wniosek stron lub z urzędu. Taką opinię sporządza inny biegły niż w przypadku pierwotnej opinii. Sąd może swobodnie postanowić, na której opinii oprze tok rozumowania przedstawiony w wydanym wyroku.

(ii) Rozprawa sądowa

W toku postępowania przygotowawczego lub procesu karnego biegłego może przesłuchać sędzia śledczy lub sąd na wniosek prokuratura, stron lub z urzędu, jeżeli niezbędne jest przesłuchanie biegłego w celu wyjaśnienia przedstawionych przez niego ustaleń lub wniosków.

W postępowaniu cywilnym biegły – jeżeli może bez przygotowania przedstawić swoją opinię – zostaje przesłuchany na rozprawie na takich samych warunkach jak świadkowie, a jego opinia jest zapisywana w wyroku.

b) Postępowanie karne

Jeżeli prokurator lub sędzia uzna opinię biegłego za niekompletną, a stwierdzonych braków nie można uzupełnić w drodze przesłuchania biegłego, sąd – z urzędu lub na wniosek stron – nakazuje temu samemu biegłemu sporządzenie dodatkowej opinii. Jeżeli nie można wyznaczyć tego samego biegłego, sąd zleca sporządzenie dodatkowej opinii innemu biegłemu.

Prokurator lub sąd zleca sporządzenie nowej opinii, jeżeli wnioski płynące z opinii biegłego są niejasne lub wzajemnie sprzeczne i jeżeli uchybień tych nie można wyeliminować w drodze przesłuchania biegłego.

Informacje przedstawione na tej stronie zgromadzono w ramach projektu „Znajdź biegłego”. Przekazały je osoby wyznaczone do kontaktów w poszczególnych państwach przez Europejski Instytut Ekspertyz i Biegłych Sądowych (EEEI).

Ostatnia aktualizacja: 22/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.